

Inhoud

Inleiding: Chez Jeanne	11
1 / Het begin van de twintigste eeuw	13
1.1. Maatschappelijke en politieke context	13
Van extreem naar sociaal liberalisme	13
Pauvre Martin	14
Arbeid(st)ers	15
Un effrayant pourcentage	16
Filantropie en caritas	17
1.2. De wetenschap	20
1.3. De kindzorg op het terrein	24
Overzicht	25
La pauvreté a besoin de conseils	28
1.4. De maatschappelijke functie	32
Elise Plasky	33
Henri Velge	35
Voorlopige conclusies	38
1.5. Enkele beschouwingen	43
2 / De twee wereldoorlogen	46
2.1. Maatschappelijke en politieke context	46
Sociale wetgeving en armoede	46
Denataliteit en de Bond	49
2.2. De wetenschap	49
2.3. Het terrein	52
De Werken	52
Zuigelingenraadplegingen, geen crèches	54
Besluit: in de Eerste Wereldoorlog wordt Plasky begraven	55
Het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn	55
Gesubsidieerde vrijheid: pluralisme op zijn Belgisch	59
De raadplegingen na 1919	61
De opvanggezinnen na 1919	63
De kribben en kleintjesoorden na 1919	64
Inspectie	66
De cijfers	67
2.4. Beschouwingen	69

3 / De jaren vijftig en zestig	73
3.1. Maatschappelijke en politieke context	73
Het opbeurende schouwspel van stoffelijke welvaart	73
Welvaartsstaat en vrouwenbeweging	75
'Ontredderde' gezinnen	76
Kindersterfte en nataliteit	79
Vrouwelijke tewerkstelling en de vraag naar kinderopvang	81
3.2. De wetenschap	82
Het steeds groeiend belang	82
Hij heeft liefde nodig, hij is zo teer	83
De 'socio-culturele handicap'	88
Socioconstructivisme als tegenstroom	92
3.3. De kinderopvang op het terrein	95
Leve de (gesubsidieerde) vrijheid	95
De raadplegingen	96
Kinderopvang	100
Uitbestede kinderen	103
Peutertuinen	105
Kinderdagverblijven	107
Het handelen in de kinderopvang	109
3.4. Enkele beschouwingen	111
4 / De jaren zeventig	118
4.1. De jaren zeventig, zei u?	118
4.2. Maatschappelijke en politieke context	119
Autoloze zondagen	119
Meer subsidie, minder vrijheid	120
Vrouwelijke tewerkstelling	123
Federalisering	123
L'imagination au pouvoir	123
De 'niet-modale' gezinnen	125
4.3. De wetenschap	126
De ontdekking van de baby	126
De ontdekking van de vader	128
De ontdekking van de kinderopvang	129
Compensatieprogramma's	131
Les soi-disant carences affectives	133
Proto-professionalisering	138
4.4. De regelgeving over kinderopvang	139
Subsidiëring van kribben en peutertuinen	140
Het Brusselse peuterplan	141
Kinderbewaaksters en onthaalmoeders	142
Het FCUD: extra middelen en discussies	144
4.5. De discussies over de kinderopvang	146
De deelnemers aan het debat	146

De sociale vraag	147
Nog een sociale vraag: wie mag er in?	150
De concurrentie tussen opvangsoorten	153
De indeling in leeftijdsgroepen	155
Een educatieve peuterschool?	158
Psychologen in de kinderopvang	158
4.6. Sous les pavés il y a la plage: een tegenstroom	159
Opvoeden is politiek: laissons la peur du rouge au bêtes à cornes	160
Il faut tuer Pasteur	161
Ouders maken pedagogiek	163
Een nieuwe lente?	165
Invloed op de kindbeelden	166
Invloed op het dominante discours	168
Invloed op (de discussie over) de sociale vragen	169
Invloed op (de discussie over) de pedagogische vragen	169
Besluit	170
4.7. De instellingen op het terrein	171
Een spectaculaire groei...	171
...maar een beperkte bezetting...	173
...en een lamentabele kwaliteit...	175
...waar de pedagogisering een antwoord op wil zijn	177
4.8. Budgetten	177
4.9. Enkele beschouwingen	178
Uitsluiting	178
Pedagogisering en massamedia	180
De Olympische Spelen van de ontwikkeling	180
De therapeutische of de wetenschappelijke ouder	182
De pedagogisering	183
De institutionalisering	184
De breuklijn is een barstje	184
5 / Het einde van de eeuw	188
5.1. Maatschappelijke tendensen	188
Economie, ecologie en globalisering	188
Meer economie, minder staat	189
Kwaliteit en management	191
Meer ecologie, minder staat	193
Minder België, meer Europa	194
Arbeid en gezin	196
Detraditionalisering	198
Individualisering en onderhandeling	200
Qui facit veritatem venit at lucem	202
5.2. Wetenschap	205
The child care wars	205
De poststructuralistische tegenstroom	211

5.3. NWK , Kind en Gezin en IVA	214
5.4. Beleidsonderzoek	218
Mens en Ruimte	218
HIVA: Kinderopvang in Vlaanderen	224
5.5. Nieuwe bazen, nieuwe wetten	231
Kwaliteit	233
5.6. Een uitbreiding in twee golven	237
De eerste golf: domesticering	238
De tweede golf: privatisering	243
Subsidiëren van ouders?	251
5.7. Kwaliteitszorg en kwaliteitssystemen	255
SMK: criteria voor erkenning en subsidiëring	255
Kwaliteitssystemen	257
Een constructivistische trendbreuk of verdergaande liberalisering?	257
ZiKO: Welbevinden en betrokkenheid	265
5.8. De sociale functie	267
Buurt- en nabijheidsdiensten	267
Centra voor Kinderopvang (CKO)	268
Flexibele en occasionele kinderopvang	270
Structurele maatregelen?	271
5.9. Enkele beschouwingen	271
Een grote stap voorwaarts	271
Het autonome kind en de ondernemende volwassene	273
Het Mattheüseffect	276
Management	278
Nieuwe vormen van kinderopvang	280
De prijs van de vrijheid	282
6 / De historie wordt afgesloten	284
6.1. Les bancs publics: de maatschappelijke functie	284
De economische functie	284
De educatieve functie	288
De sociale functie	291
6.2. Toi l’Auvergnat: het Mattheüseffect	294
Het Mattheüseffect bestaat wel degelijk	295
<i>Beschikbaarheid</i>	295
Betaalbaarheid	296
Opnamebeleid	297
Bekendheid en begrijpbaarheid	298
6.3. Kindbeelden, moederbeelden en kinderopvang	298
6.4. (De)professionalisering	303
6.5. Kwaliteit en diversiteit: de drievoudige maatschappelijke functie	304
Kwaliteit en de rol van de overheid	304
Heureux qui comme Ulysse	306
Kwaliteit en diversiteit	307

Nogmaals de drie functies...	308
...en het spanningsveld ertussen	311
6.6. Professionalisering: d'accord oui, mais laquelle?	314
Appendix 1: Methodologie	315
1. Geschiedenis als perspectief	315
2. Geschiedenis is niet wat geschied is	318
3. Het 'veld' van de kinderopvang	320
4. Honderdvijftig jaar	322
5. De Staat bestaat niet, hij ontstaat	323
Politieke en maatschappelijke context	323
De wetenschap	324
Machtsrelaties	327
6. Mourrir pour des idées	331
Appendix 2: VBJK	333
Lijst met tabellen	338
Lijst met figuren	339
Bronnen	340
Colofon	372